

Nota van B&W

Portefeuille M. Divendal
Auteur Mevr. P.A.M. Cameron
Telefoon 5115719
E-mail: camerop@haarlem.nl
MO/SR Reg.nr. MO/SR/114775
Te kopiëren: a
B & W-vergadering van 19 juni 2007

Onderwerp

Versterking watertoerisme

Bestuurlijke context

Met de waterrecreatienota uit 1996 is reeds het economische belang van het watertoerisme aangegeven. Nadat de afgelopen jaren de toeristische infrastructuur voor de watertoerist is verbeterd (o.a. passantensteigers, kanoroutes) staat het college aan de vooravond van 4 nautische projecten, die alle bijdragen aan het bevorderen van het watertoerisme in Haarlem: 1. Jachthaven Schoteroog, 2. project Scheepmakerskwartier/Scheepmakersdijk; 3. voorzieningen Belgielaan 4. overige facilitering pleziervaart.

Het college wil overeenkomstig de toeristische uitgangspunten van het Coalitieakkoord Sociaal en Solide nog meer gebruik maken van de economische potentie van het water, aangezien Haarlem in vergelijking met andere steden nog meer plaatsen voor pleziervaart en voorzieningen (bijv horeca) op of aan het water zou moeten kunnen aanbieden. Watertoerisme draagt bij aan de economische en toeristische wervingskracht van Haarlem.

De eerste stap is het ontwikkelen van een kansenkaart.

De economische kansen van het watertoerisme worden in beeld gebracht, de gewenste ontwikkelingen worden op economische haalbaarheid getoetst en de benodigde infrastructuur wordt neergezet op de recreatiekaart. Deze recreatiekaart maakt onderdeel uit van “de maatschappelijke voorzieningenstructuur Haarlem 2020”, die momenteel voor de gehele stad in ontwikkeling is. Momenteel worden de bestaande voorzieningen in beeld gebracht, in een later stadium zullen de gewenste voorzieningen toegevoegd worden. De gewenste voorzieningen voor het watertoerisme kunnen dan ingepast worden in de recreatiekaart.

Door bovengenoemde praktische werkwijze wordt de samenhang van nieuwe projecten op het gebied van watertoerisme/recreatie in beeld gebracht. Tot de periode 2020 (overeenkomstig het structuurplan) zal een lange termijn visie voor het watertoerisme ontwikkeld worden.

Na het realiseren van de kansenkaart zal een stappenplan met begroting volgen. Voor de kosten die daaruit naar voren komen, zal dekking aanwezig zijn.

B&W-besluit:

1. Het college stemt in met een extern onderzoek naar de economische kansen watertoerisme voor Haarlem.
2. De kosten van het besluit bedragen maximaal € 20.000. Het besluit wordt gedekt uit het OPH2, prestatie 49 (produktnummer 06.03.02).
3. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit.
4. De commissie Ontwikkeling en de commissie Samenleving ontvangen het besluit van het college ter informatie

Economische betekenis watertoerisme

De nota waterrecreatie Haarlem (1996) gaf reeds aan dat het bevorderen van het watertoerisme in Haarlem economisch gezien van belang is voor de stad. Het genereert extra bestedingen en inkomsten en zorgt tevens ook voor een kwaliteitsslag in de openbare ruimte. Vooral Het Spaarne met de Staande mastroute heeft volop groeipotenties om niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief het watertoerisme in Haarlem te laten groeien. Gaf het Spaarneplan (1995) juist de ruimtelijke potenties aan, de nota waterrecreatie Haarlem bekeek de economische kansen voor de stad voor diverse doelgroepen.

In Haarlem zijn de laatste jaren diverse kleinschalige nautische voorzieningen gerealiseerd, die passen bij de historische binnenstad en het langgerekte karakter en diverse landschapstypen van het Spaarne. Vier nautische projecten zijn momenteel in ontwikkeling of staan op het punt om uitgevoerd te gaan worden, nl.

1. jachthaven Schoteroog, (incl. sloepensociëteit en verblijfsrecreatie)
2. project Scheepmakerskwartier en Scheepmakersdijk
3. waterrecreatievoorzieningen Belgielaan (steiger reeds gereed, fietsvoetveer, uitspanning incl. sanitaire voorzieningen)
4. facilitering pleziervaart. (sanitaire voorzieningen pleziervaart, stroom-en watertappunten voor pleziervaart en chartervaart.

Bestaand beleid

Voor het verdere traject zetten wij geen nieuw beleid in, maar verstevigen de koers die we in het verleden met het waterrecreatiebeleid hebben ingezet met als hoofddoel het benutten van de economische mogelijkheden die het watertoerisme Haarlem kan bieden.

Het bestaande beleid betreft de nota Waterrecreatie Haarlem (1996). Ook zijn er raakvlakken met het Integraal Waterplan dat de gemeente samen met Rijnland opgezet heeft.

In de Agenda Recreatie en Toerisme van de provincie Noord-Holland is recreatie en toerisme op het water een belangrijk agendapunt. De gemeente Haarlem heeft al diverse keren subsidie ontvangen voor het realiseren van diverse openbare passanten- en kanosteigers.

Participatie en betrokkenheid door organisaties

In Haarlem zijn diverse organisaties actief op het gebied van waterrecreatie/toerisme.

Zo volgen de Stichting Spaarnehaven en het Platform Waterrecreatie Haarlem de ontwikkelingen op het gebied van de waterrecreatie op de voet. De Stichting Spaarnehaven pleit vooral voor de nautische kansen in het project Scheepmakers Kwartier.

Bekend is ook de Stichting Vaardagen, die de vaardagen (nautisch evenement) meestal 1 x per 2 jaar organiseert.

De betrokkenheid van dergelijke verenigingen/stichtingen geeft aan dat watertoerisme in Haarlem meer dan ooit leeft.

Overzichtskaart kansen nautische voorzieningen/projecten

In het Plan van aanpak Toerisme en Promotie 2006-2010 hebben wij de toeristische ambities van Haarlem aangegeven, gebaseerd op de toeristische uitgangspunten van het Coalitieakkoord Sociaal en Solide 2006-2010.

De volgende ambities zijn van toepassing op het watertoerisme:

- Verhogen van het aantal bezoekers aan Haarlem (dus ook watertoeristen)
- Verlengen van de verblijfsduur (watertoeristen moeten niet alleen Haarlem passeren, maar ook uitgenodigd worden om te blijven overnachten)
- Verhogen van de bestedingen (elke boot besteedt € 77,50 per dag, charters zelfs € 1000 per dag)

Daarnaast heeft het watertoerisme een enorme economische spin-off. Dit heeft economisch gezien een nog belangrijkere waarde dan alleen de waterrecreatievoorziening an sich. Niet alleen komen er toeristen op de voorzieningen af, maar een aantrekkelijk verblijfsgebied aan het water heeft juist een grote aantrekkingskracht op de plaatselijke bevolking. Zo zal een horecabedrijf aan het water

zijn omzet voor het grootste gedeelte moeten hebben van bezoekers die “via het land” het gehele jaar door komen en zal het bezoek van de watertoerist alleen in het hoogseizoen (vaarseizoen) plaatsvinden. Voorzieningen aan het water zorgen er voor dat er een aantrekkelijk verblijfsgebied ontstaat, omdat deze voorzieningen bijdragen aan de levendigheid op en aan het water. Bij de ontwikkelingen aan het water zijn de openbare toegankelijkheid en de bereikbaarheid belangrijke voorwaarden bij het slagen van een aantrekkelijk verblijfsgebied aan het water.

Aantrekkelijke verblijfsgebieden aan het water zullen er voor zorgen dat aanverwante bedrijven zich vestigen, de waarde van het onroerend goed aan het water zal stijgen, de kwaliteit van openbare ruimte toe zal nemen.

In vergelijking met andere vergelijkbare steden, kan Haarlem economische gezien nog meer winst uit het watertoerisme halen. Dit betekent o.a. dat er nog meer ligplaatscapaciteit (toervaart) aangeboden zou moeten worden, passend in de structuur en historische binnenstad van Haarlem. Overeenkomstig het “Schiedamse model” of “Leidse model” streven wij naar een goede dosering aan (nautische) infrastructuur verspreid over diverse plekken in de stad. In vergelijking met steden als bijvoorbeeld Delft en Leiden heeft Haarlem nog erg weinig horeca op of en aan het water. Ook hier liggen voor Haarlem kansen. Horeca trekt immers mensen.

Kansen watertoerisme

In 2007 wordt gewerkt aan “de maatschappelijke voorzieningenstructuur Haarlem 2020”. Er komen voorzieningenkaarten op elk maatschappelijk gebied zoals scholen, welzijn, maar ook recreatie. Op de recreatiekaart zullen ook wenselijke ontwikkelingen aangegeven worden, zoals gewenste nautische infrastructurale voorzieningen. Wij kiezen voor een praktische aanpak. Wij zullen hiervoor externe expertise inschakelen. Er komt een opdracht om een nautische kaart voor Haarlem te maken met kansrijke ontwikkelingen. Uit het onderzoek zullen een aantal locaties/speerpunten nader getoetst worden op economische haalbaarheid door het bureau. Overeenkomstig de periode van het structuurplan (tot 2020) zou in tijd in elke collegeperiode een aantal speerpunten uitgevoerd kunnen worden. In het structuurplan staat de Nieuwe Gracht als passantenhaven al concreet genoemd. Dit zal in ieder geval een uit te werken speerpunt worden.

De kansen van de gekozen speerpunten zullen visueel in beeld gebracht moeten worden.

Het onderzoek door het externe bureau zal plaats moeten vinden met inbreng van ambtelijke disciplines. Nadat de kansenkaart gerealiseerd is zal een stappenplan met begroting volgen.

Doelstelling: elke collegeperiode tot en met 2020 (tijdsperiode structuurplan) bezoekers watertoerisme (en bestedingen) met een bepaald percentage verhogen.

Deze doelstelling zal gedurende het onderzoek concreter gemaakt moeten worden, gebaseerd op de concrete mogelijkheden die uit het onderzoek naar voren komen.

De laatste 3 jaar blijven de pleziervaartuigen die Haarlem aandoen rond de 7.000, een lichte groei maken de charters door (gaan richting 700) :

	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>
Charters	660	647	671
pleziervaartuigen	7.333	7.416	7.000

De gemiddelde verblijfsduur bedraagt 2 tot 3 dagen. De bezettingsgraad in de zomer is bijna 100%. De jaarlijkse inkomsten bedragen ca. € 150.000.

Onderzoek door bureau Vrolijk

Het bureau Vrolijk zal het externe onderzoek verrichten. Het onderzoek zal bestaan uit de volgende bouwstenen/onderdelen:

- Bepalen nautische positie van Haarlem in het toervaartnetwerk. Output: kaart en omschrijving
- Inventariseren mogelijkheden Haarlem: bezoek van alle locaties vanaf het water, met kaart, bekijken wat waar mogelijk is, maken van een kansenkaart aan de hand van informatie:

Output: kaart met globaal locaties aangegeven en mogelijke functies, korte beschrijving en presentatie in schetsvorm

- Capaciteit: overzicht capaciteit nu en straks. Output: schets van ontwikkellocaties en tabel met mogelijke capaciteit.
- Economische impact en bestedingen. Output: overzicht van basisinformatie, bronnen en toepassing van deze gegevens op bestaand en nieuw in Haarlem
- Exploitatie, beheer en voorzieningen: wat zijn de inkomsten vanuit de verschillende waterfuncties en met welke kostensoorten moet rekening gehouden worden. Output: in tabelvorm en overzicht van verdien capaciteit en kostensoorten op basis van gemiddelden
- Referentiesteden: verkennen welke steden op Haarlem lijken qua waterrecreatie, verkennen wat zij aanbieden, schaalvergelijking en capaciteitsvergelijking: Output: beknopte presentatie met kaart, tabel voorzieningen en waar mogelijk van tenminste 5 vergelijkbare steden en hun aanbod. Overzicht van lessen en tips voor Haarlem.
- Strategie lange termijn: waar moet Haarlem met haar waterrecreatieproduct naar toe. Output: pakkende visie op een enkel A4-tje, eventueel met conceptueel model voor langere termijn.
- Overleg/presentaties.

Het onderzoek kenmerkt zich door de concrete praktische aanpak. Na de inventarisatie per vaartocht (met diverse disciplines) zal er een workshopachtige bijeenkomst (zo nodig 2) georganiseerd worden, waarbij de diverse disciplines aan tafel zitten. Het resultaat is kortweg samengevat: een kanskaart voor Haarlem op nautisch gebied waarbij voorzieningen aangegeven worden als: aanlegplaatsen en andere nautische voorzieningen. Hierbij worden zeker de kansen voor de horeca op/aan het water ook onderzocht.

Afstemming kanskaart nautische voorzieningen met gebruik

In 2007 zal zo mogelijk de nota "aanwijzing oevers" worden aangepast. Deze is gedateerd en is aan herziening toe.

Met de nota Aanwijzing Oevers en de bijbehorende kaart wordt vastgelegd wat het gebruik/de bestemming is van de oevers, inclusief de bijbehorende ligplaatsen. Er is op dit moment een tekort aan (officiële) ligplaatsen. In het kader van de herziening van de nota Aanwijzing Oevers wordt dan ook gestreefd naar een uitbreiding en clustering, waarbij onder meer gezocht zal worden naar (nieuwe) locaties voor bijvoorbeeld de chartervaart, horeca op het water, rondvaart, bootjesverhuur e.d.. De wensenkaart vanuit de maatschappelijke voorzieningenstructuur over recreatie zal daarbij uiteraard betrokken worden.

In het Integraal Waterplan Haarlem is afgesproken om de diverse functies van het Haarlemse oppervlaktewater en haar oevers in een zogenaamde blauwe structuurvisie vast te leggen. Met de nota Aanwijzing oevers, de maatschappelijke voorzieningenkaart (thema recreatie), en het onderzoek naar de economische kansen watertoerisme worden de diverse water-/oeverfuncties al in kaart gebracht. Daarmee wordt dus grotendeels invulling gegeven aan de actie uit het Integraal Waterplan.

Dat we de laatste jaren wel degelijk aan de weg timmeren wat betreft het watertoerisme getuigt onderstaande lijst (in de bijlage). Deze lijst zal opgenomen worden in de maatschappelijke voorzieningenkaart recreatie.

Bijlage

Overzicht realisatie waterrecreatie afgelopen jaren.

- Passantensteigers: Spaarndamseweg (2006, ca. 90 meter), Noord-Schalkwijkerweg (2 combisteigers, 40 meter hoog, 20 meter laag), kanosteiger 32 meter bij Molen de Eenhoorn, passantensteiger 20 meter molen de Eenhoorn.
- Kanosteigers: De Adriaan, De Veer, De Vijfhuizer, de Hommel, Schouwburg, Limburg van Stirumstraat
- Bewegwijzering Molenroute en Bollenroute (2006)
- Toeristische folders Molenroute en Bollenroute (2007)
- Sloepenverhuur Woltheus aan de burgwal (vergunning 2006 en 2007)
- Sanitaire voorzieningen pleziervaart (locaties nieuwe uitspanning Belgielaan, bedieningspost Langebrug wordt zo mogelijk meegenomen met aanbesteding).
- Kanoverhuur Bolwerken (locatie steiger opgeschoven richting Dolhuys, 2006).

Reeds eerdere jaren gerealiseerd:

- Stadskanoroutes
- Pontje Cruquius
- Passantensteigers Burgwal, Turfmarkt, Koudenhorn en Molenplas.

Grotere nautische projecten in ontwikkeling:

- Nautisch kwartier Scheepmakersdijk
- Jachthaven Schoteroog (in ontwikkeling) Vanaf 2009 gepland. Inclusief verblijfsrecreatie en sloepensociëteit
- Belgielaan (uitspanning incl. sanitaire voorzieningen, fietsvoetveer
- Facilitering voorzieningen pleziervaart (bijv. sanitaire voorzieningen, water, stroom etc.)

Mei 2007.